

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatvs
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 16. De eodem mortificando in spectandis rebus curiosis & imaginib
inutilib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

taque hominis in tentationibus
 nis superandis imbecillitas & fragi-
 litas. cōtra verò, quàm insignem pro-
 à castitate nobis esset ad omnia
 virtutes conferuandas & retinendas.

CAPVT XVI.

*De Mortificando affectu videndi
 rerum curiosarum, ac imaginum
 inutilium, aliarumq;
 rerum simili-
 lum.*

VERÆ virtutis studioso
 est mortificare videndi
 tem in contuendis rebus
 periculo amittendæ gratiæ diuini
 iunctis, vt sunt, de quibus haec
 gimus, sed etiam in alijs, in quibus
 ignorantiam vel negligentiam
 leuior lapsus est, vt hoc amplius
 tutibus proficiamus, & meritum
 augeamus in calis. Nam limitibus
 data visionis transgredimur, si
 rationis solius causa spectare vel
 magnifica & præclara ædificia,
 vasa aurea & argentea, hortos, ar-
 boribus, imò si videre optemus

DE MORTIF. VOLVNT. 439

tes curiosas, quæ pœnam porius affe-
rant, quàm voluptatem, vt duos inter
se grauitè corrixãtes, & mutuis se cõ-
tidentes vulneribus, vt maleficos di-
ni ex ruciari tormentis, idq̃ue nullo
alio fine, quàm vt sciamus quid aga-
tur noui. Vnde B. AVGVSTINVS
reprehendit artifices, qui ad illecebras
oculorum innumera bilia varijs arti-
bus addunt in vestibus, calceamentis,
volsis, picturis etiam, diuersisque fig-
mentis, vsu necessarium atque mo-
deratum & piam significationem
longè transgrediebantur. Ego autem, in-
quit resisto seductionibus oculorum, ne
impicentur pedes mei, quibus ingredior
viam tuam, & verigo ad te inuisibilis
oculos, vt tu è ouellis de laqueo pedes
meos. Et infra sigillatim accusat se
quod curiositate victus, licet non in
curro, tamen in agro cum voluptate
videt canem insequentem leporem,
vel araneam retibus suis intuentes
mulcas implentem; & tandem ex-
clama. Quã multis minutissimis & in-
temptabilibus rebus curiositas quori-
dè nostra tentatur, & quàm sa-
pè labamur, quis enumerat? Hæc

Lib. 10. com.
f. 6. 34

cap. 86

V a Au

Augustini doctrina vera est, quæ
 nulla necessitate utilitateve corp
 ris vel animi proposita, voluptatibus
 capimus ex rerum dictarum conside
 ratione. Quod si autem homo ille
 lectamento se pasceret, aut ad leu
 dū animi mœrorem, aut ad mitiga
 dos labores toleratos, aut ad capien
 dum aliquod documentum animi
 fructuosum, tum illa aspectio omni
 culpæ experta foret. Vnde idem Augu
 stinus fatetur, si quando eum propo
 sitio naturalis, aut curiositas ad tabu
 lantanda perpulisset, atq; id aduertit
 alterutrum è duobus fecisse: aut è
 conspecta aliquam utilitatem
 lem decerpisse, aut à visione cessasse
 se, itaque quoties videmus nos ad
 intuentas ferri sola cernendi voluptate,
 te, eam præcisam Domino Deo offerimus:
 mus: si feramur, aut necessitate
 proposito iustæ recreationis scopo,
 attollamus ad Deum, rogemusq;
 actionem nostram ad suam gloriam
 dirigat, efficiatque ut è re spectata
 etū spiritalem impensius Deum
 di colligamus. Hoc totum paucis
 bis docuit S. BASILIUS cum ait,

*Serm. de ab
 dicat.*

TATVS
est, qui
teue com
oluptati
n confid
mo ille
ad leu
d mingu
d capite
um anima
tio om
lem Aug
im prop
ad talia
aduerti
se aut
em
e cessat
nos ad
di volu
Deo eff
ffitate
scopo, co
em usq
u glori
etara
cum an
aucia
it, Ca

DE MORTIF VOLNVT. 41

ne sis curiosus, sed oculorum aspectū
nequē ac auditum ac sermonem exa-
qua, cum profectu inde consecuturo,
Hinc sequitur, quantoperē conue-
niat tolli abusum hoc seculo renoua-
ti exprimēdi ad viuū effigies hominū
qui neq; sāctitate, neq; dignitate illu-
stres extirē. Pontificum & Re-
rum possunt, vtrorumq; enim recor-
datio, & reuerentia ad ædificationem
animorum proficua est, cæterorum,
sue sint parentum, siue cognatorum,
sue absentium, siue presentū, haud
scio, quæ coram Deo spiritualis possit
esse utilitas, in quorum vita, neque sin-
gularis sanctitas aliqua, quam imitari
possimus, eluxit, neque aliæ heroicæ
virtutes quæ publicè laudari queant,
Vniū quia non omnes tanto lumi-
ne de celo donati sunt, vt in hoc gene-
re vanitatem aliquam agnoscant, ope-
re precium erit declarare, quanta dam-
na pietatis veræ studiosis ex hoc abu-
su nasci queant. Scriptura sacra idolo-
latræ initia inde sumpta commemo-
rat. Acerbo, inquit, *lustrupater do-*
lens cito sibi apti filij fecit imaginem,
et illum, qui tunc quasi homo mortuus
V 1 suo

Sap. 14

498 II. PARS TRACTATUS

fuerat nunc tanquam Deum colere
 pit, & constituit inter seruos suos
 & sacrificia. Deinde interueniente
 pore conualescente iniqua consuetu-
 ne hic error tanquam lex custodi-
 est, & tyrannorum imperio celebrari
 figmentis. Multitudo autem hominum
 abducta per speciem operis eum, que
 te tempus tanquam homo honorari
 fuerat tunc Deum estimauerunt. Quod
 ergo ethnicis fuit initium & ratio
 idololatricę, id dæmon nunc perfusa
 fidelibus, hoc est, ut sui & aliorum
 sentium morte defunctorum imagi-
 nes faciant: cuius abusus extrinsecus
 meritis sufficiens causa esse debet
 quod inde tantorum malorum initium
 sit initium. Quamuis verò non de-
 mon, ut olim, non possit fidelibus
 trahere ad colendas tales imagines,
 men ad alia incommoda pertrahit
 tuti Christianę contraria.

ET ENIM quorum effigies finguntur
 illi valde honorificum id sibi arbitran-
 tur neque enim ignorant apud
 manus tum maximum honorem
 licui delatum, si statuam publicam
 vel alio loco ob res præclaras

DE MORTIF VOLVNT. 417

meruisset. Qui verò vident efigiã suã
in aula vel alio loco publico domo cõ
suetã, vbi ab omnibus spectari possit,
quid aliud pro fragilitate sua facere
possunt, quã animo efferri, quod in
vita sint venerationes? Depẽ vno ver-
bo laudari extollimur, nõ nõquã, pre-
tiosa velle insolentimus, quidni & ex-
pressionẽ illa honorifica proprii vult?
Dã cũ ferẽ elegãtiori specie exprimã-
tur, virtutioriq; colore, habitu, & gestu,
quã reuera ipsi sint, quid aliud inde lu-
ciatur, quã vt magis sibi placeãt, & a-
more sui inardescãt? Adhec cũ totis
vires Christiane fundamẽtũ cõstita in
cõtemptu rerũ temporalium, & crucis
quam Christus nobis portãdã suscep-
tur, dubiũ non est, cũ magno animã
damno honore & laudẽ queri in sin-
gulis iconibus nostris vel alienis, max-
imẽ si eorum sint, quos carnaliter di-
lexerimus, quid enim aspectus talium
inuat nisi ad renouandã vel augendã
flammã inordinatã affectionis?
Rãtã non exigua videtur hoc ab-
usu iniuria fieri sanctis, quorum ima-
gines hactenus in ædibus vlsitate spẽ-
de, tũ vt in memoriã sanctissimã illo-

Y

RUSS

LIB. II. PARS TRACTATVS

rum vitam reuocarem, tum vt
debito cultu veneremur, & auxi
eorundem implorarem: nunc
tem cum hominum non Sanctorum
imagines exprimamus, & publice
standas proponamus, quid aliud faci
mus, quam quod ex æquamus
Sanctis? Etsi enim eas non colamus
sanctorum, tamen eas æque auro
gento, & coloribus expolimus, ac San
ctorum, æque honorato & publico
cofigimus, ac sanctorum: sic profecto
vt multi domum ingressi ægide duntaxat
care possint, si nec imago sancti ali
ius, vel alterius, quam foris videtur
& si putent esse sancti, religionis ho
norem illi per errorem deserant. Illud
quoque non parum animæ nocet, quo
tempus consumendum in contem
platione imaginis sancti, vitæque
eiusdem recolendæ, nullo fructu im
pendimus in consideranda forma
lineamenti hominis vulgaris & pro
phani. Hæc seruis Dei raris esse de
beat, vt huiusmodi icones à consp
ctu suo, aliorumque remoueant.
Ex dictis consequens est, seruatis
Dei, cum in publicum procedit, non
debet

DE MORTIF. VOLVNT. 499

debere in quosuis homines oculos
conijcere, sed tantum in viam, quam
iniuit, dirigere: nam sine causa huc il-
lucque respectare curiositas est & va-
nitas. Nec seruo Dei nimium videri
debet, tali freno coerceri, cum potius
animi oculos exsaturare debeat in
contemplanda pulchritudine, infini-
taque Dei gloria; corporis vero, aspe-
ctu dulcissimo gloriosissimi corporis
Domini nostri, benedictaque eius ma-
tris, omniumque corporum pulcher-
rimum aliquando resuscitandorum,
& aeterna immortalitatis corona do-
nandorum. Quae contemplatio iucun-
dissima cum in omnem aeternitatem
duratura sit, merito hic ad breue tem-
pus oculos nostros ijs tantum rebus
spectandis occupare debemus, quae ra-
tio suggererit; eoque proptius, quod
MS. CYPRIANVS annotauit, praeter ea
quae spectatoribus noxia sunt & inu-
tilia, multa esse vilia, quae etiam in
hac vita cum magna animi voluptate
spectari possunt. Possumus enim sine
noxa oculos conijcere in pulcherrima
totius mundi fabricam, in claritatem,
ortum, cursumque Solis, in g'obum

*Lib. de
Spectaculis.*

V s Luna,

Lunæ, varia nq; eius speciem & motum, in dierum noctumque vicissitudines, in incrementa decrementaque temporū, in splendorum astrorum chorū, montibus collibusque, arboribus, floribus, & animalibus omnibus, in fontes & flumina, in maria torrensque sparia cum suis fluctibus, accessu & recessu, aërē cū nubibus & ventis deniq; voluerū omnis generis & infinitum exercitum. His Dei operibus, in quibus diuina eius prouidentia, potentia, sapientia, bonitasq; mirabiliter elucet, contemplandis hominē vt se ad maiorem Dei notitiam & amorē inflammet, vacare potest. Quod si verò etiam oculis mentis, quod in oratione mentali, iustrare velit. Decepta, tum veras delicias & voluptates offender. Hæc omnia ille.

CAPVT XVII

Quemadmodum mortificandus sit homo, quoad visiones & apparitiones, ne facili fides eius praestetur.

SICUT